การพัฒนา WASAM 2.2 สำหรับโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน*

วราวุธ วุฒิวณิชย์ [1]
ลำจวน เขียวแก่ [2]

1. บทนำ

โปรแกรม WASAM เป็นโปรแกรมที่บริษัทวิศวกรที่ปรึกษา Ilaco/Empire M&T พัฒนาขึ้นมาช่วยในการจัดสรรน้ำของโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยเขียนโปรแกรมด้วยภาษา BASICA (Ilaco/Empire M&T. 1988[a], 1988[b]) ต่อมาได้มีการเขียนโปรแกรมใหม่ทั้งหมดเป็น WASAM 1.1 โดยใช้ภาษาปาสคาลให้ทำงานแบบ Interactive และทำงานได้รวดเร็วขึ้น (ภราดาและวราวุธ.) 2536) แต่ยังคงรูปแบบทำงานเดิมของ WASAM ไว้ วราวุธและวัชระ (2538) ได้พัฒนา WASAM 2 ขึ้น โดยใช้ภาษา Quick Basic ซึ่งมีจุดเด่นคือทำงานแบบ Interactive มีเมนูควบคุมการทำงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินประสิทธิภาพการใช้น้ำ ระดับงานส่งน้ำ และระดับโครงการ และแสดงผลประสิทธิภาพการใช้น้ำในสัปดาห์ที่ผ่านมาในรายงานการจัดสรรน้ำของสัปดาห์ถัดไป นอกจากนี้กรมชลประทานโดยโครงการพัฒนาชลประทาน NEWMASIP ได้พัฒนา WASAM (Windows Version) รุ่นทดสอบที่ 1.22b ขึ้นมา เพื่อให้สามารถรันภายใต้โปรแกรม WINDOWS ได้ (วิทยาลัยการชลประทาน. 2537) และต่อมาพัฒนาเป็นรุ่นทดสอบที่ 2 (วิทยาลัยการชลประทาน. 2538)

WASAM 2.2 เป็นการนำ WASAM 2 มาพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อใช้ในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน ให้มีขีดความสามารถจัดทำรายงานและประเมินประสิทธิภาพการใช้น้ำระดับโซนได้และมีจุดเด่นคือสามารถจำลองหาปริมาณน้ำที่ต้องการรายสัปดาห์ล่วงหน้าตลอดฤดูกาลเมื่อทราบรูปแบบการปลูกพืช ซึ่งจะมีประโยชน์มากต่อผู้บริหารโครงการชลประทานประเภทอ่างเก็บน้ำสามารถตรวจสอบได้ว่าน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกตลอดฤดูหรือไม่

---

* บทความนี้เป็นผลจากการศึกษา "โครงการซ่อมแซมและปรับปรุงเขื่อนมูลบน" คณะวิศวกรรมศาสตร์ และเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันทำงานที่งานออกแบบชลประทานที่ 12 กองออกแบบ กรมชลประทาน

2. วัตถุประสงค์ของ WASAM 2.2

โปรแกรม WASAM 2.2 ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำนวณจัดสรรน้ำให้ ปตร. ต่าง ๆ ประจำสัปดาห์

2. จัดทำรายงานการจัดสรรน้ำประจำสัปดาห์ 3 ระดับ คือ

- รายงานสำหรับนายช่างหัวหน้าโครงการ (Project Engineering Report)
- รายงานสำหรับหัวหน้างานส่งน้ำฯ (Water Master Report)
- รายงานสำหรับพนักงานส่งน้ำ (Zoneman Report)

3. ประเมินผลการใช้น้ำในรูปของประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับโซน งานส่งน้ำ และระดับโครงการ และรายงานประจำสัปดาห์ในรายงานการจัดสรรน้ำและสามารถจัดทำรายงานสรุปประสิทธิภาพการใช้น้ำประจำสัปดาห์ตลอดฤดูกาล เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลส่งน้ำได้

4. สามารถจำลองการใช้น้ำรายสัปดาห์ล่วงหน้าตลอดฤดูกาล เมื่อทราบรูปแบบการปลูกพืชของฤดูกาลนั้น ๆ เพื่อใช้ตรวจสอบความเพียงพอของปริมาณน้ำต้นทุน

3. การพัฒนาโปรแกรม WASAM 2.2

โปรแกรม WASAM 2.2 แบ่งการทำงานโดยทั่ว ๆ ไปออกเป็น 2 ช่วง คือ **ช่วงจัดสรรน้ำ** (วันพุธ) **และช่วงติดตามผลการส่งน้ำ** (วันพฤหัสบดี) ดังแสดงในรูปที่ 1 การส่งน้ำประจำสัปดาห์จะเริ่มวันพฤหัสบดี เวลา 6.00 น. ซึ่งจะเห็นว่าแตกต่างจาก WASAM Version ก่อนหน้านี้ตรงที่ช่วงจัดสรรน้ำอยู่ระหว่างวันจันทร์ถึงวันพุธ ทั้งนี้เพราะการรายงานและการป้อนข้อมูลเพื่อการรันโปรแกรมสามารถทำได้เสร็จภายในวันเดียว

กิจกรรมรายสัปดาห์ของ WASAM 2.2 เริ่มจากการป้อนข้อมูลรายสัปดาห์ซึ่งได้แก่ข้อมูลฝนตกจริง และข้อมูลสภาพน้ำในแปลงนา การคำนวณจัดสรรน้ำ การจัดทำรายงานการจัดสรรน้ำสำหรับนายช่างหัวหน้าโครงการ หัวหน้างานส่งน้ำฯ และพนักงานส่งน้ำในวันพุธดังแสดงในรูปที่ 2 – 4 รายงานการจัดสรรน้ำระดับโซนจะถูกจัดพิมพ์เป็นภาษาไทย เพื่อให้พนักงานส่งน้ำสามารถอ่านได้รายงานการจัดสรรน้ำประจำสัปดาห์จะถูกส่งให้พนักงานส่งน้ำ และผู้รักษาอาคารภายในบ่ายวันพุธเพื่อจะได้เริ่มปรับบาน ปตร. เช้าวันพฤหัสบดี ขณะเดียวกัน ผลการวัดปริมาณน้ำที่จุดตรวจวัด จะต้องถูกรายงานในเช้าวันพฤหัสบดี เพื่อป้อนน้ำ WASAM 2.2 เพื่อจัดทำกราฟเปรียบเทียบปริมาณน้ำที่ส่งจริงกับประมาณน้ำที่ WASAM 2.2 แนะนำของสัปดาห์ที่ผ่านมา และเปรียบเทียบฝนจริงกับฝนคาดการณ์ดังแสดงในรูปที่ 5

การคำนวณการจัดสรรน้ำแบ่งการคำนวณเป็น 2 ขั้นตอนเหมือน WASAM 2 คือ **ขั้นตอนที่ 1** คำนวณความต้องการน้ำชลประทานของช่วงคลองต่าง ๆ รายสัปดาห์จากรูปแบบการปลูกพืชสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อการใช้น้ำชลประทานและประสิทธิภาพในการใช้น้ำชลประทาน และ**ขั้นตอนที่ 2** คือ การคำนวณหาปริมาณน้ำชลประทานที่ต้องส่งให้ประตูระบายต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงสภาพทางชลศาสตร์ของ คลองส่งน้ำ และการสูญเสียน้ำขณะส่ง (วัชระ และวราวุธ. 2538)

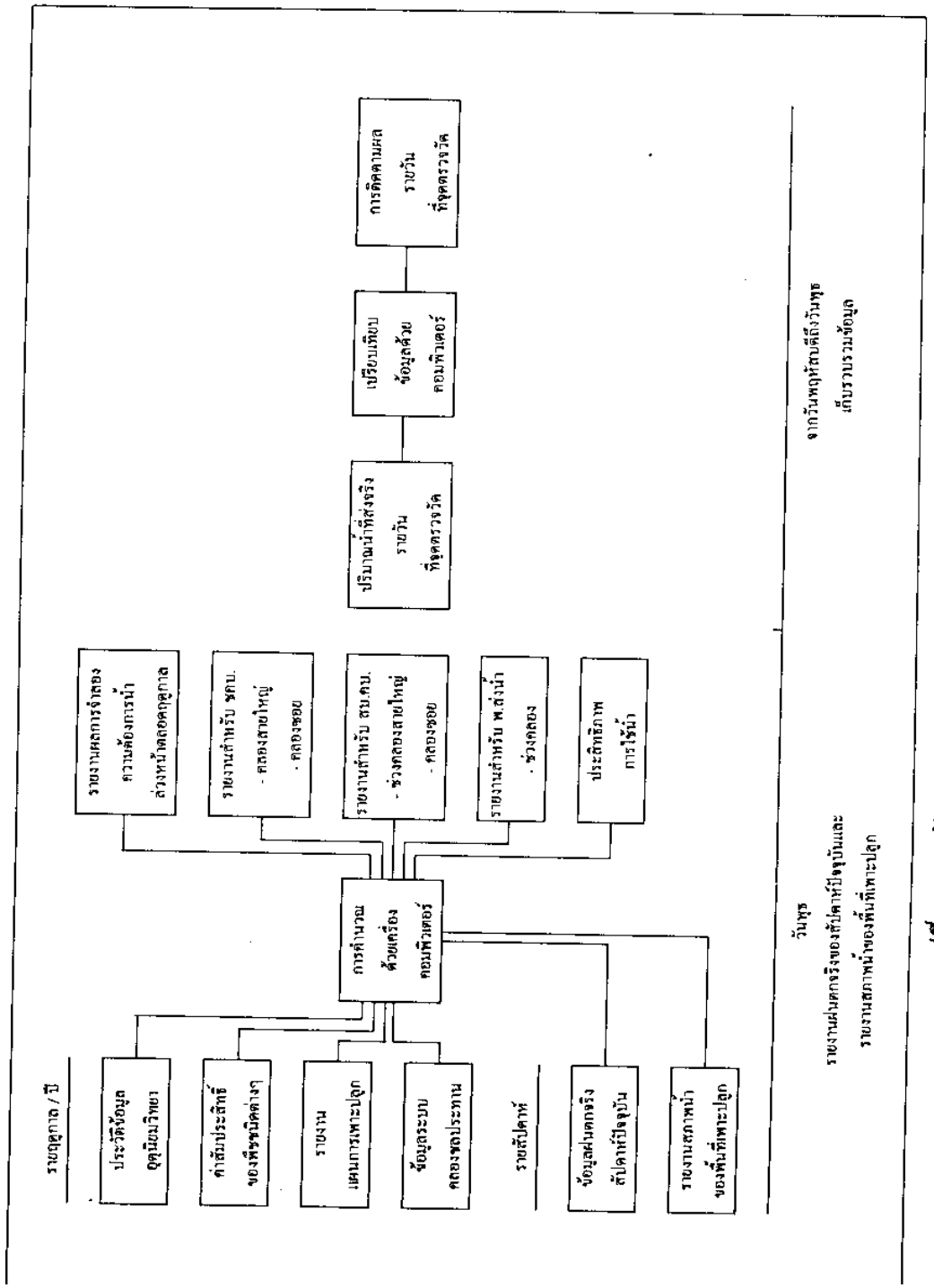

รูปที่ 1 แผนผังการทำงานของระบบ WASAM 2.2

WATER ALLOCATION SCHEDULING
MUN BON IRRIGATION PROJECT
Project Engineer Report
Weekno. 35
date : 30 AUG 1995
Period : 31 AUG - 6 SEP
Average discharges in main canals and laterals in m3/s

	Main Canal Sections			Laterals			
WMS	Name	Station	Q	Name	Q	Name	Q
2	OUTLET	0.000	0.76				
	LMC(CH-21)	21.000	0.00				
	9R-LMC(HR)	0.000	0.00				
	38R-LMC(HR)	0.000	0.00				
	38R-LMC(HR)	3.000	0.00				
	RMC(HR)	0.000	0.03				

Total Discharge into MUN BON IRRIGATION PROJECT	0.76	m3/s
Total Discharge for the Project Area	0.76	m3/s
Total Discharge to the Downstream Areas	0.00	m3/s
Water Use Efficiency for Week : 33	24.30	%

รูปที่ 2 รายงานสำหรับนายช่างหัวหน้าโครงการ

นอกจากนี้โปรแกรม WASAM 2.2 ได้พัฒนาขึ้นมาให้สามารถคำนวณประสิทธิภาพการใช้น้ำรายสัปดาห์ในระดับโครงการ งานส่งน้ำฯ และโซน ซึ่งจะรายงานพร้อมกับรายงานผลการจัดสรรน้ำประจำสัปดาห์ และเมื่อสิ้นสุดฤดูการส่งน้ำ WASAM 2.2 สามารถจัดทำรายงานสรุปประสิทธิภาพการใช้น้ำของทั้งฤดูกาลดังแสดงในรูปที่ 6-7

4. การคำนวณความต้องการน้ำล่วงหน้าตลอดฤดูกาล

ใน WASAM 2.2 ได้พัฒนาโปรแกรมย่อยชื่อ SIMQ.BAS ขึ้นมาเพื่อใช้คำนวณความต้องการน้ำชลประทานของโครงการรายสัปดาห์ล่วงหน้าตลอดฤดูกาล โดยผู้ใช้สามารถระบุช่วงสัปดาห์ที่ต้องการคำนวณได้

ความต้องการน้ำชลประทานของช่วงคลอง N ในสัปดาห์ที่ w จะหาได้จากสูตร

$$R(N) = \frac{\sum_{I=1}^{NC} [EV(ES) * CF(w1, I) + LP(w1, I) - RE(RS)] * A(I, N)}{378{,}000 * SUE(W1, I)} \qquad -----(1)$$

WATER ALLOCATION SCHEDULING
MUN BON IRRIGATION PROJECT
Water Master Report : 2
Weekno. 35
date : 30 AUG 1995
Period : 31 AUG - 6 SEP

	Zone Canal	Station	Disch.	Norm.Req.	E.R.	F.W.R.	Act.	Req. Supply
2	OUTLET	0.000	0.76	0.00	40	---	0.00	0.00
	LMC	0.170	0.76	0.00	40	---	0.00	0.00
	LMC	1.620	0.69	0.00	40	Normal	0.00	0.00
	LMC	9.200	0.52	0.10	40	Normal	0.10	0.10
	LMC	11.800	0.36	0.28	40	Normal	0.28	0.28
	LMC	17.000	0.00	0.00	40	Wet	0.00	0.00
2	LMC(CH-21)	21.000	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
	LMC	25.700	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	LMC	28.300	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	LMC	38.100	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
3	9R-LMC(HR)	0.000	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
	9R-LMC	5.700	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
	9R-LMC	7.900	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
	7R-9R-LMC	0.000	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
	7L-9R-LMC	0.000	0.00	0.00	40	---	0.00	0.00
4	38R-LMC(HR)	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	38R-LMC	1.720	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	1R-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	2R-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	2R-38R-LMC	0.540	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	1R-2R-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	1R-2R-38R-LMC	3.200	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
5	38R-LCM(CH-3)	3.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	38R-LMC	4.500	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	38R-LMC	6.620	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	4L-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	4L-38R-LMC	4.800	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	5L-4L-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	6R-38-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
	8R-38R-LMC	0.000	0.00	0.00	46	---	0.00	0.00
6	RMC(HR)	0.000	0.03	0.00	40	Normal	0.00	0.00
	RMC	4.520	0.00	0.00	40	Normal	0.00	0.00
	4L-RMC	0.000	0.02	0.18	40	Wet	0.01	0.01

Total Discharge into WMS # 2	0.76	m3/s
Total Discharge for the Sector	0.76	m3/s
Total Discharge to the Downstream Areas	0.00	m3/s
Water Use Efficiency for Week : 33	24.30	%

รูปที่ 3 รายงานสำหรับหัวหน้างานส่งน้ำฯ

รายงานการจัดสรรน้ำประจำสัปดาห์
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน
รายงานสำหรับพนักงานส่งน้ำ โซนที่ 1
สัปดาห์ที่ : 35 วันที่ : 30 ส.ค. 1995 ช่วงวันที่ : 31 ส.ค. - 6 ก.ย.
ฝนคาดการณ์ 40

คลอง	ก.ม.	Q	ความต้องการน้ำปกติ	สภาพน้ำ	ความต้องการน้ำจริง	ปริมาณน้ำที่ส่งให้
OUTLET	0.000	0.76	0.00	---	0.00	0.00
LMC	0.170	0.76	0.00	---	0.00	0.00
LMC	1.620	0.69	0.00	ปกติ	0.00	0.00
LMC	9.200	0.52	0.10	ปกติ	0.10	0.10
LMC	11.800	0.36	0.28	ปกติ	0.28	0.28
LMC	17.000	0.00	0.00	เปียก	0.00	0.00

ปริมาณน้ำทั้งหมดที่ส่งให้โซน : 0.38 ลบ.ม./วินาที

ประสิทธิภาพการใช้น้ำประจำสัปดาห์ที่ : 33 30.60%

หมายเหตุ : [1] WUE < 0 (Deficit) [2] WUE = 999 (No crop / No supply)

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

รายงานปริมาณน้ำประจำวัน รายงานการตรวจวัดน้ำประจำโซน

พฤหัสฯ 31 ศุกร์ 1 เสาร์ 2 อาทิตย์ 3 จันทร์ 4 อังคาร 5 พุธ 6

OUTLET

Km. 0.000

รูปที่ 4 รายงานสำหรับพนักงานส่งน้ำ

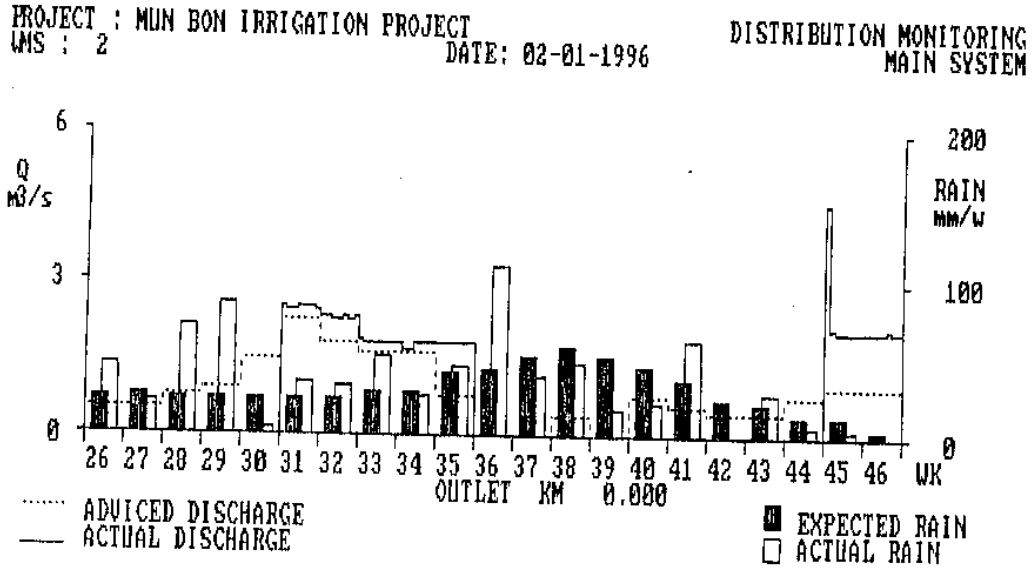

รูปที่ 5 กราฟเปรียบเทียบปริมาณน้ำแนะนำ ปริมาณน้ำส่งจริง ฝนคาดการณ์ และฝนตกจริง ที่จุดตรวจวัดอาคาร Irrigation Outlet

Weekly Water Use Efficiency [WUE] Report
For Project : MUN BON IRRIGATION PROJECT
For Wet Season [Year : 1995] [Zone Level]
[Week 31 to 46]

Week <----------WUE(%)----------> *[999 = No crop/No supply]

	ZO 1	ZO 2	ZO 3	ZO 4	ZO 5	ZO 6	WMS 2
31	72	999	999	999	999	27	54
32	61	999	999	999	999	31	48
33	31	999	999	999	999	12	24
34	46	999	999	999	999	63	52
35	38	999	999	999	999	16	33
36	999	999	999	999	999	999	999
37	999	999	999	999	999	999	999
38	999	999	999	999	999	999	999
39	999	999	999	999	999	999	999
40	999	999	999	999	999	999	999
41	999	999	999	999	999	999	999
42	999	999	999	999	999	999	999
43	999	999	999	999	999	999	999
44	999	999	999	999	999	999	999
45	24	999	999	999	999	49	29
46	31	999	999	999	999	52	37
Avg	43	999	999	999	999	36	40

Any key to continue next WMS >>

รูปที่ 6 ประสิทธิภาพการใช้น้ำของโซน และงานส่งน้ำฯ

Weekly Water Use Efficiency [WUE] Report
For Project : MUN BON IRRIGATION PROJECT [Water Master Level]
For Wet Season [Year : 1995] [Week 31 to 46]

Week <----------WUE(%)----------> *[999 = No crop/No supply]

	WMS 2	Project
31	53.9	53.9
32	48.1	48.1
33	24.3	24.3
34	52.0	52.0
35	33.2	33.2
36	999.0	999.0
37	999.0	999.0
38	999.0	999.0
39	999.0	999.0
40	999.0	999.0
41	999.0	999.0
42	999.0	999.0
43	999.0	999.0
44	999.0	999.0
45	29.1	29.1
46	36.5	36.5
Avg	39.6	39.6

Any key to continue >>

รูปที่ 7 ประสิทธิภาพการใช้น้ำของงานส่งน้ำฯ และโครงการ

เมื่อ R(N) = ความต้องการน้ำของช่วงคลอง N ในสัปดาห์ที่ w ใดๆ (ม.^{3}/วินาที)

EV(ES) = Weekly Potential Evapotranspiration ของสถานี ES (มม.)

CF(w1, I) = Crop Factor ของพืช I ซึ่งมีอายุ w1 สัปดาห์

NC = จำนวนของชนิดพืชใน WASAM 2.2 สามารถใช้ได้กับพืช 5 ชนิดคือ 1 = ข้าวนาปรัง, 2 = ข้าวนาปี 3 = อ้อย, 4 = พืชไร่, 5 = พืชผัก

LP(w1, I) = Weekly Land Preparation + Percolation ของพืช I ซึ่งมีอายุ w1 สัปดาห์ (มม.)

RE(RS) = ฝนใช้การที่คำนวณจากฝนคาดการณ์ (Expected Rainfall) ของสถานี RS (มม.)

A(I, N) = พื้นที่เพาะปลูกพืช I ในช่วงคลอง N (ไร่)

SUE(w1, I) = ประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับแปลงนาของพืช I ซึ่งมีอายุ w1 สัปดาห์

ปริมาณน้ำที่ต้องส่งให้โครงการ จะมีค่าเท่ากับความต้องการน้ำชลประทานของทุกช่วงคลอง รวมปริมาณการสูญเสีย และปรับลด-เพิ่มตามเกณฑ์การจัดสรรน้ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพทางชลศาสตร์ Qmin และ Qmax ของช่วงคลอง ผลการคำนวณความต้องการน้ำล่วงหน้าตลอดฤดูกาล ดังแสดงในรูปที่ 8 จะทำให้โครงการทราบล่วงหน้าว่ามีความต้องการน้ำชลประทานสำหรับรูปแบบการปลูกพืชที่วางไว้มากน้อยเท่าใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับน้ำต้นทุนของโครงการที่มีอยู่ จะทำให้ทราบว่า จะเกิดการขาดแคลนน้ำหรือไม่ จะได้วางแผนการจัดสรรน้ำที่เหมาะสมต่อไป จึงเหมาะสำหรับโครงการชลประทานประเภทอ่างเก็บน้ำ เช่นโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน

SIMULATION OF THE REQUIRED PROJECT DISCHARGE
FOR IRRIGATION PROJECT : MUN BON IRRIGATION PROJECT

Week	Q(cms.)	Week	Q(cms.)	Week	Q(cms)
26	0.733	33	2.159	40	0.000
27	0.686	34	2.152	41	0.000
28	0.970	35	0.913	42	0.915
29	1.264	36	0.638	43	0.935
30	1.564	37	0.000	44	1.385
31	2.564	38	0.000	45	1.247
32	2.377	39	0.000	46	1.557

Total Required Volume = 13.342 mcm.

รูปที่ 8 ผลการจำลองความต้องการน้ำรายสัปดาห์

5. โครงสร้างของโปรแกรม WASAM 2.2

โครงสร้างของโปรแกรม WASAM 2.2 โดยทั่วไปเหมือนกับ WASAM 2 ดังแสดงในรูปที่ 9 ซึ่งจะเห็นว่า WASAM 2.2 มีโปรแกรมย่อยที่เขียนเพิ่มขึ้นอีก 10 โปรแกรมคือ

1. WASMENU.BAS เพื่อแสดงเมนูการเข้าสู่โปรแกรมในทางเลือกต่าง ๆ

2. CALRE.BAS เพื่อคำนวณฝนใช้การสำหรับข้าวและพืชไร่ และเก็บข้อมูลไว้ในไฟล์ ชื่อ EQUATON.DAT

3. PRWUE.BAS เพื่อพิมพ์ประสิทธิภาพการใช้น้ำชลประทานของโครงการงานส่งน้ำฯ และโซน หลังจากสิ้นสุดฤดูกาลเพาะปลูก

4. PRREP.BAS เพื่อพิมพ์รายงานการจัดสรรน้ำสำหรับหัวหน้าโครงการ หัวหน้าส่งน้ำฯ และพนักงานส่งน้ำ

5. SIMQ.BAS เพื่อคำนวณความต้องการน้ำชลประทานล่วงหน้าตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

6. CREATE_D.BAS ใช้สำหรับสร้างไฟล์ข้อมูล ที่ต้องการในการ Run โปรแกรมในกรณีที่ใช้กับโครงการใหม่

ตารางที่ 1 ข้อแตกต่างระหว่าง WASAM 2 กับ WASAM 2.2

WASAM 2	WASAM 2.2
1. สามารถคำนวณประสิทธิภาพการใช้น้ำเป็นรายสัปดาห์ และตลอดฤดูกาลในระดับโครงการฯ และงานส่งน้ำฯ ได้ 2. สามารถพิมพ์รายงานการจัดสรรน้ำสำหรับหัวหน้าโครงการฯ และหัวหน้างานส่งน้ำฯ 3. ไม่สามารถจำลองความต้องการน้ำชลประทานล่วงหน้าตลอดฤดูกาลส่งน้ำได้	1. สามารถคำนวณประสิทธิภาพการใช้น้ำเป็นรายสัปดาห์ และตลอดฤดูกาลในระดับโครงการฯ งานส่งน้ำฯ และโซนได้ 2. สามารถพิมพ์รายงานการจัดสรรน้ำสำหรับหัวหน้าโครงการฯ หัวหน้างานส่งน้ำฯ และพนักงานส่งน้ำ 3. สามารถจำลองความต้องการน้ำชลประทานล่วงหน้าตลอดฤดูกาลส่งน้ำได้

7. PATH.BAS สำหรับกำหนด directory ของไฟล์ข้อมูลที่ต้องการในการ Run โปรแกรม WASAM 2.2

8. README.BAS สำหรับแสดงข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม WASAM 2.2

9. INIT.BAS สำหรับทำการ initialize ไฟล์ข้อมูลบางไฟล์ที่มีอยู่เดิม

10. WEEKLIST.BAS สำหรับพิมพ์ปฏิทินการส่งน้ำในแต่ละปี

WASAM 2.2 มีข้อแตกต่างจาก WASAM 2 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตัวอย่างแสดงการ RUN โปรแกรม WASAM 2.2 แสดงอยู่ในภาคผนวก

6. ผลการทดลองใช้โปรแกรม

ผลการทดลองใช้โปรแกรม WASAM 2.2 โดยใช้ข้อมูลการปลูกพืช สัปดาห์เริ่มปลูก ฝนตกจริงปริมาณน้ำผ่านอาคารควบคุมบังคับน้ำเข้าโซนต่างๆ ในฤดูฝนปี พ.ศ. 2538 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน ระหว่างสัปดาห์ที่ 31 (3 สิงหาคม 2538) - สัปดาห์ที่ 46 (22 พฤศจิกายน 2538) ได้ประสิทธิภาพของโครงการในสัปดาห์ต่างๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 24-54 เปอร์เซนต์ ดังแสดงในรูปที่ 6-7 เนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมูลบนมีปริมาณจำกัด ทางโครงการฯ จึงได้วางแผนส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกเพียง 2 โซน คือ โซน 1 และโซน 6 แต่ช่วงต้นฤดูกาลระหว่างสัปดาห์ที่ 26-30 มีฝนตกมาก จึงไม่ได้ส่งน้ำ

7. สรุป

โปรแกรม WASAM 2.2 เป็นโปรแกรมที่พัฒนามาจาก WASAM 2 สามารถคำนวณประสิทธิภาพการใช้น้ำ และจัดทำรายงานการจัดสรรน้ำได้ถึงระดับโซน และยังสามารถจำลองความต้องการน้ำรายสัปดาห์ตลอดฤดูกาลได้ ผลการใช้โปรแกรม WASAM 2.2 ในการส่งน้ำของโครงการฯ มูลบน ในฤดูฝนปี พ.ศ. 2538 ได้ประสิทธิภาพการใช้น้ำของงานส่งน้ำฯ ตอนที่ 2 (คิดเฉพาะพื้นที่ส่งน้ำโซน 1 และ โซน 6) เท่ากับ 39.6 เปอร์เซนต์

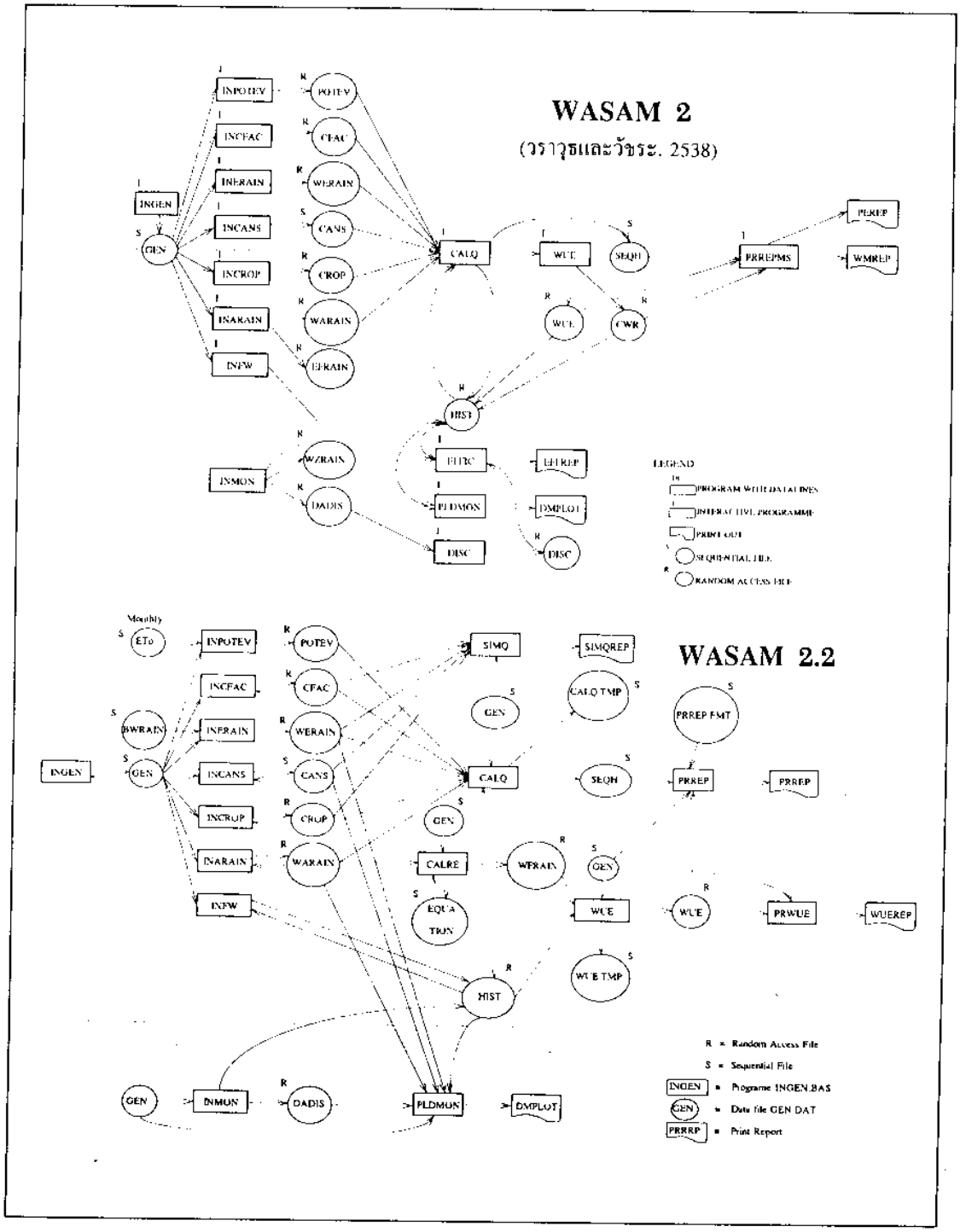

รูปที่ 9 เปรียบเทียบโครงสร้างโปรแกรม WASAM 2 และ WASAM 2.2

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณโครงการซ่อมแซมและปรับปรุงเขื่อนมูลบน ที่ได้ให้การสนับสนุนในการศึกษาและพัฒนาโปรแกรม WASAM 2.2 ชุดนี้

9. เอกสารอ้างอิง

1. ภารดา มีอำพล และวราวุธ วุฒิวณิชย์. โปรแกรม WASAM Version 1.1 วิศวกรรมสาร มก. ฉบับที่ 20 ปีที่ 7. สิงหาคม - พฤศจิกายน 2536.
2. วราวุธ วุฒิวณิชย์ และวัชระ เลือดี. การพัฒนาโปรแกรม WASAM Version 2. วิศวกรรมสาร มก. ฉบับที่ 26 ปีที่ 9. สิงหาคม - พฤศจิกายน 2538.
3. วิทยาลัยการชลประทาน และ NEWMASIP. คู่มือการใช้โปรแกรม WASAM (Windows Version). กรมชลประทาน. สิงหาคม 2537
4. วิทยาลัยการชลประทาน. คู่มือการใช้โปรแกรม WASAM2.0 (Windows Version). กรมชลประทาน. สิงหาคม 2538
5. Ilaco/Empire M&T. Water Allocation Scheduling and Monitoring. General Program Description. Royal Irrigation Departement. April 1988(a).
6. Ilaco/Empire M&T. Water Allocation Scheduling and Monitoring. WASAM Computer Manual. Royal Irrigation Department. April 1988(b).

ภาคผนวก

รูปที่ 1-6 แสดง MENU และส่วนที่ปรับปรุงใหม่ใน WASAM 2.2

<< Water Allocation Scheduling and Monitoring (Version 2.2) >>

M A I N M E N U

Mun Bon Irrigation Project — Kasetsart University

[*Weekly *]	[*Seasonal *]	[*Annually *]	[*New Project *]	[* EXIT *]
[INARAIN]	[INCROP]	[INGEN]	[CREATE_D]	
[INFW]	[PRWUE]	[INPOTEV]	[INCANS]	
[CALQ]	[SIMQ]	[INCFAC]	[PATH]	
[CALRE]		[INERAIN]	[PEADME]	
[WUE]		[INIT]		
[PRREP]		[WEEKLIST]		
[INMON]				
[PLDMON]				

รูปที่ 1 MAIN MENU และโปรแกรมในเมนูย่อยต่างๆ